

ENDEMİK BÖLGEDEKİ BRUSELLOZ OLGULARININ TEDAVİSİNDE BÜYÜK ZORLUK: TEDAVİ UYUMSUZLUĞU

Dr. Deniz GÜR ALTUNAY

S.B.Ü. Van Eğitim ve Araştırma Hastanesi

GİRİŞ

Bruselloz

- Dünya çapında en sık görülen
- Koyun, keçi, sığır, domuz gibi hayvanlardan bulaşan zoonoz
- Bulaş yolları:
 - Enfekte hayvan sekresyonları ile direk temas
 - Enfekte aerosollerin inhalasyonu/konjunktivaya inokülasyonu
 - Pastörize olmayan süt-süt ürünlerinin tüketimi

Gül H.C., Erdem H., *Brucellosis (Brucella Species)* In: Mandell, Douglas, and Bennett's *Principles and Practice of Infectious Diseases*, 9th Edition, 226, 2753-2758.

İlaç Uyumu

■ DSÖ;

- Hastanın reçete edilen süre boyunca ilaç alımının zamanlaması, dozu ve sıklığı açısından sağlık hizmeti sağlayıcısının tavsiyesine uyması
- Yazılan ilaçların yaklaşık %50'si reçete edildiği gibi alınmıyor.

Bölgemizdeki bruselloz olgularında ilaç uyumsuzluğu göze çarpmış olup, çalışmamızda bu durumun ve nedenlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

5

- Kliniğimizde bruselloz tanısı alan ve tedavi başlanması planlanan olgular tedavi başlangıcı ve sonunda birer kez olmak üzere en az iki kez değerlendirildi.
- İlk değerlendirme: demografik veriler ve semptomlar
- Son değerlendirme: tedavi uyumu; hem reçete kayıtları ve tablet sayımı ile, hem de hasta bildirimini ile sorgulandı.
- Olgular, toplam tedavi sürelerinde alması gereken dozların $\geq 90\%$ 'ını aldığıında uyumlu olarak kabul edildi.

- 18 yaş altı olgular ile tedavi başlangıcı ve sonunda en az 2 değerlendirme yapılamayan olgular çalışma dışı bırakıldı.
- Tedavi uyumlu ve uyumsuz gruplar kıyaslandı.
- Pearson chi-square ve Fisher-Freeman-Halton exact univariate testleri ile düzeltilmemiş etkiler; multivariate logistic regression ile dzeltimiř etkiler değerlendirildi.

BULGULAR

■ **113 olgu:**

- %49.6'sı kadın
- Yaş ortalaması 37.9 (18-80)

■ **%16.8'inde bruselloza bağlı komplikasyonlar:**

- % 6.2'sinde spondilit/spondilodiskit
- % 6.2'sinde epididimit/orşit
- % 2.7'sinde sakroileit
- %1.8'inde periferel artrit

■ **Tedavi rejimleri:**

- Rifampisin + doksisisiklin: %61.9
- streptomisin/gentamisin+rifampisin+doksisisiklin: %14.2
- alternatif tedavi rejimleri: %11.5

Tablo 1. Risk Faktörlerinin Tedavi Uyumluluk Durumuna Göre Dağılımı ve Düzeltilmemiş Etkileri

		Tedavi Uyumsuz Olgular (n=32, %28.3)	Tedavi Uyumlu Olgular (n=81, %71.7)	p	Toplam
Yaş Grupları	18-34 yaş	11 (%23.4)	36 (%76.6)	0.413	47 (%41.6)
	35-64 yaş	19 (%33.9)	37 (%66.1)		56 (%49.6)
	65 yaş ve üzeri	2 (%20)	8 (%80)		10 (%8.8)
Cinsiyet	Kadın	19 (%33.9)	37 (%66.1)	0.190	56 (%49.6)
	Erkek	13 (%22.8)	44 (%77.2)		57 (%50.4)
Medeni Durum	Evli	26 (%29.5)	62 (%70.5)	0.587	88 (%77.9)
	Bekar	6 (%24)	19 (%76)		25 (%22.1)
Öğrenim Durumu	Okur-yazar değil	13 (%50)	13 (%50)	0.031	26 (%23)
	İlkokul mezunu	7 (%17.5)	33 (%82.5)		40 (35.4)
	Ortaokul/lise mezunu	10 (%27.8)	26 (%72.2)		36 (31.9)
	Ön lisans ve üzeri mezunu	2 (%18.2)	9 (%81.8)		11 (%9.7)
Yaşadığı Yer	Kırsal	16 (%29.1)	39 (%70.9)	0.859	55 (%48.7)
	Kentsel	16 (%27.6)	42 (%72.4)		58 (%51.3)
Bruselloz Dışı Hastalık	Yok	24 (%28.6)	60 (%71.4)	0.919	84 (%74.3)
	Var	8 (%27.6)	21 (%72.4)		29 (%25.7)
Ek ilaç kullanımı	Yok	26 (%28.9)	64 (%71.1)	0.780	90 (%79.6)

Tablo 1. Risk Faktörlerinin Tedavi Uyumluluk Durumuna Göre Dağılımı ve Düzeltilmemiş Etkileri

		Tedavi Uyumsuz Olgular (n=32, %28.3)	Tedavi Uyumlu Olgular (n=81, %71.7)	p	Toplam
Ateş/terleme	Yok	25 (%33.3)	50 (%66.7)	0.089	75 (%66.4)
	Var	7 (%18.4)	31 (%81.6)		38 (%33.6)
İştahsızlık/kilo kaybı	Yok	26 (%28)	67 (%72)	0.854	93 (%82.3)
	Var	6 (%30)	14 (%70)		20 (%17.7)
Halsizlik/Miyalji	Yok	0 (%0)	9 (%100)	0.046	9 (%8)
	Var	32 (%30.8)	72 (%69.2)		104 (%92)
İlaç Yan Etkisi	Yok	19 (%27.9)	49 (%72.1)	0.913	68 (%60.2)
	Var	13 (%28.9)	32 (%71.1)		45 (%39.8)
Bruselloza Bağlı Komplikasyon	Yok	26 (%27.7)	68 (%72.3)	0.729	94 (%83.2)
	Var	6 (%31.6)	13 (%68.4)		19 (%16.8)
Parenteral Tedavi Kullanımı	Yok	20 (%24.7)	61 (%75.3)	0.173	81 (%71.7)
	Var	12 (%37.5)	20 (%62.5)		32 (%28.3)
Tedavi Rejimi	İkili kombinasyon	22 (%23.9)	70 (%76.1)	0.030	92 (%81.4)
	Üçlü kombinasyon	10 (%47.6)	11 (%52.4)		21 (%18.6)

Tablo 2. Anlamlı risk faktörlerinin düzeltilmiş etkileri

		OR	OR için %95 Güven Aralığı Alt sınır	OR için %95 Güven Aralığı Üst sınır	p
Öğrenim Durumu	İlkokul/okur-yazar değil	5.276	1.631	17.063	0.005
	Ortaokul-lise/okur-yazar değil	2.066	0.688	6.203	0.196
	Ön lisans ve üzeri/okur-yazar değil	2.229	0.464	10.716	0.317
Tedavi Rejimi	İkili/üçlü kombinasyon	3.283	1.085	9.937	0.035
Sabit (constant)		0.414			0.136

TARTIŞMA VE SONUÇ

- Bölgemizde;
 - Okur-yazarlık oranının düşüklüğü
 - Parenteral tedavi için sağlık merkezine ulaşım zorluğu
 - Kullanılan ilaç sayısının fazlalığıtedavi uyumsuzluğunun önde gelen nedenleri olarak düşünülmüştür.

- Bruselloz tedavisinde ilaç uyumu, iyi sonuçlar alabilmek için oldukça önemlidir.

- Literatürde saptanabildiği kadarıyla çalışmamız, bruselloz olgularında tedavi uyumunu araştıran ilk çalışmadır.

Teşekkürler...